

РЕШЕНИЕ

Нырья ав.

КАРАР

«16» декабрь, 2025 ел

№ 8

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлегендә Бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы нигезендә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлеге Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлегендә Бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында нигезләмәне расларга (1 нче кушымта).
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында һәм Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Авыл жирлеге башлыгы

вазыйфаларын вакытлыча

башкаручы

Р.П. Павлов

Татарстан Республикасы
Кукмара муниципаль
районы Нырья авыл
жирлегенде Советының
2025 елның «16»
декабрендәге 8_
номерлы карарына 1 нче
кушымта

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл
жирлегендә Бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында НИГЕЗЛӘМӘ

I бүлек ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Әлеге Нигезләмә белән җайга салына торган хокук мөнәсәбәтләре

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл
жирлегендә Бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында әлеге нигезләмә
(алга таба – Нигезләмә) Россия Федерациясе Конституциясе, Россия
Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Салым кодексы,
Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Кукмара муниципаль районы
Нырья авыл жирлегендә (алга таба – жирлек) Уставы нигезендә жирлек бюджетын
төзү, карау, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен тикшереп торы барышында,
шулай ук бурычларны гамәлгә ашыру һәм жирлекнең муниципаль бурычы
белән идарә итү барышында бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары
арасында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала.

2 статья. Жирлектә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен гамәлгә ашыруның хокукый нигезләре

Жирлектә бюджет хокуклары Россия Федерациясе Бюджет кодексы,
Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Россия Федерациясе, Татарстан
Республикасы бюджет законнарының һәм жирлекнең вәкиллеке органының
башка актлары, әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

3 статья. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар

Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия
Федерациясе Бюджет кодексы билгеләгән мәгънәләрендә кулланыла.

4 статья. Жирлек бюджетының хокукый формасы

Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлеге бюджеты (текстта алга таба – жирлек бюджеты) Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлеге Советы (алга таба текст буенча – жирлек Советы) карары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

Жирлек бюджеты өч елга – чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм раслана.

Жирлек бюджеты проектын формалаштыру Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек Советының аның таләпләрен үтәп кабул ителә торган хокукый актлары нигезендә Кукмара муниципаль районы Нырья авыл жирлеге башкарма комитеты (текстта алга таба – жирлек Башкарма комитеты) билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карары чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә һәм, әгәр жирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

5 статья. Бюджет классификациясен куллану үзенчәлекләре

1. Жирлек бюджетын төзү һәм үтәү, бюджет хисабылыгын төзү Россия Федерациясендә билгеләнгән бюджет классификациясе нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет керемнәренә баш администраторлары исемлеге, аларга беркетелә торган бюджет керемнәре төрләре (төрчәләре) жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карары белән раслана.

Жирлек бюджеты акчаларын төп бүлүчеләр исемлеге жирлек Советының чыгымнарның ведомство структурасы составындагы жирлек бюджеты турындагы карары белән билгеләнә.

Бюджет чыгымнары төрләренә бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) исемлегебюджет чыгымнарының ведомство структурасы составында жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карары белән йә Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән очракларда жыелма бюджет язмасы белән раслана.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге жирлек бюджеты турындагы карар белән раслана.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының статьялары һәм төрләре исемлеге, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын раслаганда, жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карары белән раслана.

6 статья. Бюджет процессы принциплары

Жирлектә бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә:

- Россия Федерациясе бюджет системасының бердәмлеге;
- Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыкларын финанслау чыганаclarын бүлү;
- бюджетларның мөстәкыйльлеге;
- Россия Федерациясе субъектларының, муниципаль берәмлекләренң бюджет хокукларының тигезлеге;
- керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыкларын финанслау чыганаclarы чагылышының тулылыгы;
- бюджетның баланслылыгы;
- бюджет акчаларынан файдалануның нәтижелелеге;
- бюджет чыгымнарын гомуми (жыелма) каплау;
- үтә күренмәлелек (ачыклык);
- бюджетның дөреслеге;
- бюджет акчаларының адреслылыгы һәм максатчан характеры;
- бюджет чыгымнарының ведомство буйсынуы;
- касса бердәмлеге;
- бюджет процессында граждaннарның катнашуы

7 статья. Жирлекнең бюджет процессының төп этаплары

Жирлектә бюджет процессы түбәндәге этапларны үз эченә ала:

- жирлекнең социаль-иқтисадый үсеше фаразын, бюджет һәм салым сәясәтенң төп юнәлешләрен эшләү;
- жирлек бюджеты проектын төзү;
- Гавами тыңлаулар турындагы нигезләмә нигезендә жирлек бюджеты проекты һәм жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап буенча гавами тыңлаулар үткөрү;
- жирлек бюджетын карау һәм раслау;
- жирлек бюджетын үтәү;
- жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

8 статья. Бюджет процессында катнашучылар

Жирлекнең бюджет процессында катнашучылар:

- Жирлек советы;
- Жирлек башлыгы;
- Жирлек башкарма комитеты
- жирлекнең финанс органы;
- Район Финанс-бюджет палатасы;
- Районның контроль-хисап палатасы;
- жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр);

- бюджет акчаларын алучылар;
- бюджет керемнәренә баш администраторлары (администраторлары);
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары);
- Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм муниципаль хокукый актлар белән бюджет вәкаләтләре йөкләнгән башка органнар.

9 статья. Жирлекнең бюджет процессында катнашучыларының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек советы:

- жирлек бюджетын һәм аның үтәләше турындагы хисапны карый һәм раслый,
- үз утырышларында, комиссияләр, эшче төркемнәр утырышларында, жирлек Советы үткәргән тыңлаулар барышында һәм депутат запрослары белән бәйләреп, жирлек бюджеты үтәлешенә аерым мәсьәләләрен карау барышында контрольне гамәлгә ашыра,
- тышкы муниципаль финанс контроле органнарының хокукый статусын формалаштыра һәм билгели,
- башка вәкаләтләрен Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, жирлек уставы, әлеге Нигезләмә белән.

2. Жирлек башлыгы:

- жирлек Советының жирле салымнарны һәм җыямнарны билгеләүне, үзгәртүне һәм юкка чыгаруны, жирле салымнар буенча салым ташламаларын кертүне, жирлек бюджетыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан норматив хокукый актларына бәйләмәләрен раслый;
- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, жирлек уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Жирлек башкарма комитеты:

- жирлекнең социаль-иқтисади үсеш фаразын төзүне оештыра, жирлек бюджеты проектын төзүне тәмин итә;
- жирлекнең бюджет проектын төзү тәртибен һәм вакытларын билгели;
- кирәкле документлар һәм материаллар белән бергә жирлек бюджеты проектын жирлек Советы каравына кертә;
- жирлек Советына расларга бюджет үтәләше турында хисап бирә;
- жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар проектларын жирлек Советы каравына кертә;
- жирлек бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәмин итә;
- муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру, муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү һәм аның белән идарә итү тәртибен раслый;

- муниципаль бурыч китабына кертелә торган Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнмәгән мәғлүмат составын, аны муниципаль бурыч китабына кертү тәртибен һәм вакытын билгели;
- муниципаль гарантияләр бирү тәртибен раслый;
- бюджет проектын (бюджет проектын һәм уртача сроклы финанс планын) төзүне тәмин итә;
- бюджетара трансфертларны бүлү методикаларын һәм (яисә) бирү тәртипләрен эшли һәм раслый;
- муниципаль бурыч белән идарә итүне тәмин итә;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, җирлек Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

4. Җирлекнең финанс органы:

- җирлек бюджеты проектын (җирлек бюджеты һәм уртача сроклы финанс планы проектын) төзүне оештыра һәм турыдан-туры төзи һәм аны җирлек Башкарма комитетына тапшыра;
- җирлек бюджетын үтәүне оештыра;
- бюджет хисаплылыгын төзү тәртибен билгели;
- җирлек бюджеты үтәлеше турында хисап төзи;
- муниципаль бурыч китабын тутыра,
- бирелгән гарантияләрен, алар буенча муниципаль бурычны арттыруны, принципаллар йө өченче затлар тарафыннан гарантияләр белән тәмин ителгән принципаллар йөкләмәләрен тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлештә үтәү нәтижәсендә муниципаль бурычны кыскартуны, башка нигезләр буенча гарантияләр белән тәмин ителгән принципаллар йөкләмәләрен тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлештә туктатуны, бирелгән гарантияләр буенча, шулай ук муниципаль гарантияләр белән билгеләнгән башка очракларда гарант тарафыннан түләүләр башкарылуның исәбен алып бара;
- җыелма бюджет язмасын төзи һәм алып бара;
- җирлеккә карата дөгъвалар буенча суд актларын Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм гамәлдәге законнарда каралган тәртиптә үти;
- башкару документларын һәм аларны үтәүгә бәйле башка документларны исәпкә ала һәм саклай;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка актлары нигезендә һәм аларны үтәү йөзеннән эшчәнлекнең билгеләнгән өлкәсендә норматив актлар кабул ителә;
- әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында башкасы билгеләнмәгән булса, җирлек бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеген һәм кодларын билгели;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә нигезендә башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

5. Кукмара муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы җирлекнең финанс органы вәкаләтләрен яисә вәкаләтләрнең бер өлешен җирлек

башкарма комитеты белән Кукмара муниципаль районының Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә гамәлгә ашырырга мөмкин.

6. Кукмара районының Контроль-хисап палатасы жирлекнең муниципаль финанс контроле органы вәкаләтләрән яисә вәкаләтләрнең бер өлешен килешү нигезендә башкарырга мөмкин.

7. Бюджет акчаларын баш бүлүче:

- аңа расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижелелеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәмин итә;

- үз карамагындагы бюджет акчаларын бүлүчеләрнең һәм алучыларның исемлеген төзи;

- аңа расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләре чикләрендә үтәлەرگә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштырны гамәлгә ашыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;

- бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын бүлүчеләргә һәм алучыларга бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

- бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

- жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

- казна учреждениеләре булып торучы ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын алучыларның бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

- муниципаль биремнәр формалаштыра һәм раслый;

- бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләрен алучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәмин итә;

- бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисабын төзи;

- муниципаль берәмлек исемненән үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча тиешенчә җавап бирә;

- «Электрон бюджет» ижтимагый финанслар белән идарә итүнең дәүләт интеграцияләнгән мәгълүмат системасында аларга капитал салуларны финанс белән тәмин итү (финанслашу) чыганагы булып федераль бюджет акчалары тора торган капитал төзелеш объектлары һәм күчемсез мөлкәт объектлары (дәүләт оборона заказына кертелгән капитал төзелеш объектларыннан һәм күчемсез мөлкәт объектларыннан тыш) турында белешмәләр төзи;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә һәм аның нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрән гамәлгә ашыра.

8. Бюджет акчаларын бүлүчө:

- бюджетнын тиешле чыгымнарын планлаштыруны гамалга ашыра;
- бюджет ассигнованиеларен, бюджет йөклөмөлөре лимитларын ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын бүлүчөлөргө һәм (яки) алучыларга бүлө һәм бюджетнын тиешле өлөшөн үти;
- үзе анын карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүчөгө бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгөртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчө билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларын үз карамагында булган баш бүлүченең аерым бюджет вәкаләтларен гамалга ашыра;
- бюджетара субсидияларне, субвенцияларне һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидиялар һәм бюджет инвестицияларен алучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтөүне тәмин итә;

9. Бюджет акчаларын алучы:

- бюджет сметасын төзи һәм башкара;
- житкерелгән бюджет йөклөмөлөре лимитлары һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йөклөмөләрен кабул итә һәм (яисә) башкара;
- үзенә каралган бюджет ассигнованиеларен куллануның нәтижәләлеген, максатчан характерын тәмин итә;
- тиешле бюджет акчаларын баш бүлүчөгә (бүлүчөгә) бюджет язмасын үзгөртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәмин итә);
- бюджет хисаплылыгын формалаштыра (бюджет хисаплылыгын формалаштыруны тәмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет хисабын тиешле бюджет акчаларын баш бүлүчөгә (бүлүчөгә) тапшыра;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтларен гамалга ашыра.

10. Бюджет керемнәренең баш администраторы:

- бюджет керемнәренең ведомство буйсынуындагы администраторлары исемлеген формалаштыра;
- бюджет проектын төзү өчен кирәкле белешмәларне тапшыра;
- касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәлар тапшыра;
- бюджет керемнәре баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтларен гамалга ашыра.

11. Бюджет керемнәре администраторы:

- бюджетка түлүүләрнең, анын буенча пенялар һәм штрафлар түлүнең дөреслеген, тулылыгын һәм үз вакытында башкарылуын исәпләү, исәпкә алу һәм контрольдә тотуны гамалга ашыра;

- бюджетка түлүүлөр, пенялар һәм штрафлар буенча бурычларны түлэттерүне гамәлгә ашыра;

- бюджетына артык түлөнгән (түлэттерелгән) түлүүләрне, пенялар, штрафларны шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару турында карар кабул итә, һәм ул, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен, Федераль казначылык органына йөкләмә бирә;

- Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түлүүләрне исәпкә алу (төгәлләштерү) турында карар кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә тапшыра;

- бюджет керемнәренә баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет керемнәренә баш администраторына тиешле баш администратор вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле белешмәләр һәм бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;

- РФ Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган норматив хокукый актларда (муниципаль хокукый актларда) билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

12. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының үзенә буйсынучы администраторлары исемлекләрен формалаштыра;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрне һәм түлүүләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын түлөү өчен аның карамагына бүлеп бирелгән ассигнованиеләрне куллануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәмин итә;

- бюджет ассигнованиеләрен бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство буйсынуындагы администраторларына бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра.

13. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторы:

- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрне һәм түлүүләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының бюджетка керүенә тулылыгын һәм үз вакытында булуын контрольдә тотат;

- бюджетка керүне һәм бюджеттан бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча түлүүләрне тәмин итә;

- бюджет хисабын тәзи һәм тапшыра;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының тиешле баш администраторы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә үзе аның карамагында булган бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары баш администраторының аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыралар;

- РФ Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган норматив хокукий актларда (муниципаль хокукий актларда) билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

10 статья. Жирлек бюджеты керемнәре

Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

11 статья. Керем чыганаclarы реестры

1. Жирлекнең финанс органы жирлек бюджеты керемнәре чыганаclarы реестрын алып бара.
2. Бюджет керемнәре чыганаclarы реестры дигәндә жирлек бюджеты керемнәре чыганаclarы буенча бюджетны төзү, раслау һәм үтәү процессында Россия Федерациясе керемнәре чыганаclarы исемлеге нигезендә формалаштырыла торган бюджет керемнәре турындагы мәғлүмат җыелмасы аңлашыла.
3. Мәғлүмат составына, жирлек бюджеты керемнәре чыганаclarы реестрын булдыру һәм алып бару тәртибенә карата гомуми таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.
4. Жирлек бюджеты керемнәре чыганаclarы реестры жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә төзелә һәм алып барыла.
5. Жирлек бюджеты керемнәре чыганаclarы реестрлары Татарстан Республикасы Финанс министрлыгына Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгеләгән тәртиптә тапшырыла.

12 статья. Жирлек бюджеты чыгымнары

Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру федераль дәүләт хакимияте органнарының, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнарының Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән; Россия Федерациясе законнары, халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр буенча чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән үтәлергә тиешле вәкаләтләрен бүлешүгә бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

13 статья. Башкарма комитетның резерв фонды

1. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә Башкарма комитетның резерв фондын булдыру күздә тотыла.
2. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек Советының резерв фондын төзү тыела.

3. Башкарма комитетның резерв фонды күләме җирлек Советының җирлек бюджеты турындагы карары белән билгеләнә һәм әлеге карар белән расланган чыгымнарның гомуми күләменен 3 процентыннан артмаска тиеш.
4. Башкарма комитетның резерв фонды акчалары көтелмәгән чыгымнарны финанс белән тәмин итүгә, шул исәптән авария-торгызу эшләрен һәм табигый бәла-казалар һәм башка гадәттән тыш хәлләр нәтижеләрен бетерүгә бәйлә башка чараларны уздыруга, шулай ук әлеге статьяның 5 пунктында күрсәтелгән тәртиптә каралган башка чараларга җибәрелә.
5. Башкарма комитетның резерв фондының җирлек бюджеты составында каралган бюджет ассигнованиеләреннән файдалану тәртибе Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.
6. Башкарма комитет резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка кушып бирелә.

14 статья. Муниципаль заказ

Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Товарлар китерүгә, эшләр башкаруга һәм хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль заказ җирлек бюджеты акчалары исәбеннән түләнә.

15 статья. Чыгым йөкләмәләре реестры

1. Җирлекнең финанс органы җирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара.
2. Җирлекнең чыгым йөкләмәләре реестры җирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә алып барыла.
3. Җирлекнең чыгым йөкләмәләре реестры җирлекнең финанс органы тарафыннан Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Финанс министрлыгына тапшырыла.

16 статья. Җирлекнең муниципаль бурычы структурасы

1. Җирлекнең бурыч йөкләмәләре түбәндәгеләр буенча йөкләмәләр рәвешендә булырга мөмкин:
 - 1) җирлекнең кыйммәтле кәгазьләре (муниципаль кыйммәтле кәгазьләр);
 - 2) Россия Федерациясә валютасында Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан җирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

- 3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары;
 - 4) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән кредитлар;
 - 5) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән жирлек гарантияләре (муниципаль гарантияләр);
 - 6) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләр;
 - 7) Россия Федерациясе Бюджет кодексы гамәлгә кәргәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән бүтән бурыч йөкләмәләре буенча.
2. Муниципаль бурыч күләменә түбәндәгеләр кертелә:
- 1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;
 - 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
 - 3) кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;
 - 4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;
 - 5) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.
3. Муниципаль эчке бурыч күләменә түбәндәгеләр кертелә:
- 1) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;
 - 2) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
 - 3) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;
 - 4) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;
 - 5) Россия Федерациясе валютасында түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.
4. Муниципаль тышкы бурыч күләменә түбәндәгеләр кертелә:
- 1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
 - 2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек тарафыннан бирелгән чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.
- Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска сроклы (бер елдан кимрәк), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан 10 елга кадәр) булырга мөмкин.
5. Муниципаль бурыч китабын алып бару жирлекнең финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.
- Бурыч йөкләмәләре турында мәгълүмат "(Татарстан Республикасы муниципаль гарантияләре яисә муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләрдән тыш) муниципаль бурыч китабына йөкләмә барлыкка килгән вакыттан алып күп дигәндә биш эш көнендә кертелә.

6. Муниципаль бурыч кенәгәсенә әлегә йөкләмәләр төрләрә буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләре күләме, аларның барлыкка килү һәм тулысынча һәм өлешчә үтәлү (башка нигезләр буенча туктату) датасы, йөкләмәләрне тәмин итү формалары турында белешмәләр, шулай ук составы, аны муниципаль бурыч кенәгәсенә кертү тәртибе һәм вакыты жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә торган башка мәғълүмат кертелә.

Жирлекнең муниципаль бурыч кенәгәсендә шул исәптән муниципаль бурыч йөкләмәләрен үтәү буенча кичектерелгән бурычлар турында мәғълүмат исәпкә алына.

17 статья. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән жирлекнең бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

Әгәр Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе муниципаль бурыч йөкләмәләре шартларында каралган түләү датасыннан соң килүче датадан соң өч ел эчендә түләүгә куелмаган (кредитор тарафыннан билгеле бер шартлар һәм жирлекнең муниципаль хокукый актлары белән гамәл кылынмаган) булса, күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр жирлек Советының вәкиллеке органының муниципаль хокукый актларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Муниципаль гарантияләр буенча жирлекнең Россия Федерациясе валютасында бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләрне туктатуга нигез булып торучы вакыйгалар (шартлар) туганда тулысынча туктатылган дип санала, һәм күрсәтелгән вакыйгалар (шартлар) башлану (килеп чыгу турында белешмәләр алу) белән муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Жирле башкарма комитеты, әлегә статьяның 1 пунктындагы беренче абзацында күрсәтелгән сроклар үткәннән соң, Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе валютасында белдерелгән төшереп калдырыла торган муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләрә буенча муниципаль бурыч күләмен, жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында төшереп калдыру суммасын чагылдырмыйча гына, аларны төшереп калдыру суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Әлегә статьяның 1 пунктындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килеүчүләре буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Муниципаль бурычтан реструктурлаштырылган, шулай ук түләнгән (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен төшереп калдыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне түләү датасы житкәнчегә кадәр эмиссия шартлары нигезендә эмитацияләнгән орган тарафыннан тулы күләмдә сатып алынган (алмашу яисә Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләр нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне чыгару күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда түләнгән дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты аларны түләү датасы житкәнчегә кадәр сатып алынган (алмашу яисә Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләр нәтижәсендә алынган) ул житештергән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләрне үтәлгән дип танырга хокуклы.

18 статья. Муниципаль әжәткә алулар

1. Жирлекнең муниципаль эчке бурыч алулары дигәндә муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан алар буенча жирлекнең Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган кредитлар рәвешендә жирлек исемненнән жирле бюджетка заем акчаларын жәлеп итү аңлашыла.

2. Жирлекнең муниципаль тышкы бурыч алулары дигәндә, Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек исемненнән федераль бюджеттан жирле бюджетка алар буенча жирлекнең Россия Федерациясе алдында чит ил валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган кредитлар жәлеп итүе аңлашыла.

3. Муниципаль тышкы бурыч алулар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенен Дәүләт тышкы бурыч алулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек Уставы нигезендә жирлек исемненнән муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру хокукы жирлек башкарма комитетына карый.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру жирлек тарафыннан түбәндәге шартларны үтәгәндә гамәлгә ашырыла:

1) жирлекнең бурыч йөкләмәләре буенча кичектерелгән бурычлары булмау;
2) жирлек тарафыннан исемлекләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган рейтинг гамәлләрен тормышка ашыручы бер яисә берничә юридик заттан Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган дәрәжәдән дә ким булмаган кредит рейтингы алынган.

6. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртача дәрәжәдә булган заемчылар төркеменә кергән очракта, муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 5 пункттында каралган жирлекнең бурыч

тотрыклылыгы күрсәткечләренең зурлыгын жирлекне бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, муниципаль бурыч алулар башкарырга, Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программаларын, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр программаларын, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләргә килештергән очракта гына муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы.

7. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртача дәрәжәдә булган заемчылар төркеменә керткән очракта, муниципаль бурыч алулар башкарырга, Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программаларын, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр программаларын, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләргә килештергән очракта гына муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы.

8. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән дәрәжәдә булган заемчылар төркеменә керткән очракта, муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 5 пунктында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең зурлыгын арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Жирлек, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, муниципаль тышкы бурыч алулар башкарырга һәм муниципаль гарантияләргә чит ил валютасында бирергә хокуклы түгел.

10. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән дәрәжәдә булган заемчылар төркеменә керткән очракта, муниципаль эчке бурыч алулар башкарырга, Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән муниципаль эчке бурыч алулар, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программаларын, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләргә килештергән очракта гына Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы.

11. Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 9 пунктында каралган жирлеккә түләү мөмкинлеген торгызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары буенча жирлек йөкләмәләренә реструктуризация үткөрү рәхсәт ителми.

19 статья. Жирлекнең гарантияләргә чит ил валютасында биреп, бурычка алуларны гәмәлгә ашыру үзенчәлекләре

1. Жирлек Россия Федерациясеннән чит ил валютасында бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясенә чит ил валютасында өченче затлар

йөкләмәләре буенча гарантияләре бары тик жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитларын Россия Федерациясе тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып куллану кысаларында гына бирергә хокуклы.

20 статья. Муниципаль бурычка алуларның иң чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме дигәндә тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча жирлек бюджетына акча жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Хисап финанс елында жирлекнең бурыч алуларының гомуми суммасы жирле бюджет дефицитын финанслауга юнәлтелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләменнән Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан максатчан билгеләнешкә ия булган бюджетара трансфертлардан, максатчан билгеләнешкә ия булган юридик затлардан түләүсез керемнәрдән, жирле бюджетларга жирле бюджетларның баланслылыгын тәмин итү чараларына ярдәм итү өчен дотацияләрдән яисә яки Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга аларны бирү шартларын билгеләп бирелгән башка дотацияләрдән тулысынча файдаланмау сәбәпле хисап финанс елы ахырына барлыкка килгән калдыклар күләменә, шулай ук хисап финанс елының соңгы эш көненнән соң жирле бюджетка кертелгән хисап финанс елы керемнәре күләменә, шул исәптән йомгаклау әйләнешләрен үткөрү тәртибендә артыграк булырга мөмкин.

Хисап финанс елында жирлек бурыч алуларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм хисап финанс елы нәтижеләре буенча агымдагы елның 1 гыйнварына барлыкка килгән жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән, әлегә статьяның 2 нче пунктында каралган мөмкин булган артыклыкларны исәпкә алып, артып киткән очракта, жирле бюджет акчаларының әлегә артыклык суммасында калган өлешләре, агымдагы финанс елына бурыч алуларның иң чик күләмен кыскартып, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелгән тиеш.

21 статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренен иң чик кыйммәтләре

1. Жирле бюджет турындагы карар белән чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына (чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына) торышы буенча муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлекнең чит

ил валютасындагы йөкләмәләре булганда) иң югары чикләре, шул исәптән Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр, чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр (жирлекнең чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булганда) буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп билгеләнә.

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның иң югары чикләре (жирлекнең чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда) әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләргә үтгәндә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме, кире кайтарылмый торган түләүләрнең расланган күләмен һәм (яисә) физик затлар керемнә салымнан күчерүләрнең (отчисления) өстәмә нормативлары буенча салым керемнәре кертемнәрен исәпкә алмыйча, чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар белән расланган жирле бюджет керемнәренә гомуми күләмнән артмаса тиеш.

Жирлеккә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чаралар кулланылган очракта, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча кире кайтарылмый торган керемнәренә һәм (яисә) салым керемнәренә расланган күләмен исәпкә алмыйча, бурыч күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар белән расланган жирле бюджет керемнәренә гомуми күләмнәң 50 процентыннан артмаса тиеш.

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме, түбәндәге таләпләргә үтгәндә, жирле бюджет турындагы карар белән раслана:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме өлеше чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар белән расланган тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләмнәң 10 процентыннан артмаса тиеш, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гомуми ашырыла торган чыгымнар күләмнән тыш;

2) чираттагы финанс елында һәм план чорында чираттагы финанс елының 1 гыйнварына барлыкка килгән муниципаль бурычны түләү һәм аларга хезмәт күрсәтү буенча түләүләрнең еллык суммасы чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар белән расланган жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренә һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләрнең гомуми күләмнән 20 проценттан артмаса тиеш; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә, Чираттагы финанс елы һәм план чорының һәр елы өчен килә торган елның 1 гыйнварыннан соң килә торган түләү вакыты белән бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түләүгә җиңелә торган түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

22 статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең түбәндәге белешмәләр күрсәтелгән чит ил валютасындагы исемлегеннән гыйбарәт:

1) гарантияләүнең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципаллар исемнәрен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләр һәм алар тарафыннан тәмин ителә торган йөкләмәләр буенча йөкләмәләр валютасы;

3) гарантияләрнең гомуми күләме;

4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

5) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантияләр муниципаль гарантия белән тәмин ителә торган йөкләмәләр күрсәтелгән валютада бирелә һәм үтәлә.

3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

23 статья. Муниципаль тышкы алынмалар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль тышкы бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителә торган һәм (яки) чит ил валютасында түләнелә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) жирле бюджетка акча жәлеп итү күләме һәм максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында чираттагы финанс елында һәм план чорында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен каплау сроклары;

2) чираттагы финанс елында һәм план чорында, максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль тышкы бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

24 статья. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында гамәлгә ашырыла торган һәм (яисә) түләп торган тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарәт.
2. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы белән түбәндәгеләр билгеләнә:
 - 1) жирле бюджетка акча жәлеп итү күләме һәм чираттагы финанс елында һәм план чорында тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләүнең иң чик сроклары;
 - 2) тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен юкка чыгару күләмнәре.
3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.
4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны үткөрү муниципаль эчке бурыч алулар программасында чагылыш тапмый.

25 статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең түбәндәге белешмәләр күрсәтелгән Россия Федерациясе валютасындагы исемлегеннән гыйбарәт:
 - 1) гарантияләүнең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципаллар исемнәрен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);
 - 2) гарантияләрнең гомуми күләме;
 - 3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);
 - 4) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.
2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.
3. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.»;

26 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыруның чик күләмнәре

Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең номиналь хакы буенча иң чик күләме бюджет турында карар белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләре нигезендә жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

27 статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында килешүдән яки башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) килеп чыккан акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәмин итә.
2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне, шул исәптән принципалга аларны вакытыннан алда башкару турында таләпләр куелган очракта яисә принципал йөкләмәләрен үтәү срогы килеп житкән дип санала торган вакыйгалар (хәлләр) туган очракта тәмин итми.
3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.
4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы белдерелгән валютада бирелә һәм үтәлә.
5. Муниципаль гарантия буенча гарант гарантия суммасы чикләрендә принципалның үзенә тәмин ителгән йөкләмәсе буенча субсидиар җаваплылык тота.
6. Муниципаль гарантиядә түбәндәгеләр күрсәтелә:
 - 1) гарант исеме (тиешле гавами-хокукый берәмлек – Жирлек) һәм гарант исеменнән гарантия бирүче орган исеме;
 - 2) бенефициар атамасы;
 - 3) принципалның атамасы;
 - 4) тәмин ителешенә гарантия бирелә торган йөкләмә (төп йөкләмәнең исемен, төзү датасын һәм номерын (булган очракта), төп йөкләмәнең гамәлдә булу вакытын яисә аның буенча йөкләмәләренә үтәү срогын, якларның атамаларын, төп йөкләмәнең башка мөһим шартларын күрсәтеп);
 - 5) гарантия буенча гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;
 - 6) гарантия бирү нигезләре;
 - 7) гарантиянең үз көченә керү датасы яки гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);
 - 8) гарантиянең гамәлдә булу срогы;
 - 9) гарантия очрагын билгеләү, гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую вакыты һәм тәртибе;
 - 10) гарантияне кире алу нигезләре;
 - 11) гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләренә үтәү тәртибе;
 - 12) гарантиянең тулы күләмендә яисә нинди дә булса өлешендә үтәгәндә, принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмәләрен тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәгәндә (башка нигезләр буенча туктатканда)

һәм гарантиядә билгеләнгән башка очрақларда гарантия суммасын киметү нигезләре;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;

15) гарант тарафыннан бенефициарга муниципаль гарантия буенча түләнгән акчаларны каплау турында принципалга карата гарантның таләбе булу яисә булмау (гарантның принципалга карата регресс таләбе, регресс) ;

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, гарантның норматив хокукый актлары, гарант исеменнән гарантия бирүче орган актлары белән билгеләнгән белешмәләр.

7. Гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукын күздә тотмаган муниципаль гарантия акцияләренен (өлешләренен) 100 проценты муниципаль гарантия бирә торган жирлеккә караган хужалык жәмгыяте, мөлкәте муниципаль гарантия бирә торган жирлек милкендә булган муниципаль унитар предприятие йөкләмәләре буенча гына бирелергә мөмкин, Принципал тулысынча яки өлешчә хосусыйлаштырылган очракта, мондый муниципаль гарантия принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукы белән бирелгән дип санала һәм принципалның Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115.3 статьясы һәм Россия Федерациясе граждан законнары таләпләренә туры килә торган жирлек башкарма комитеты актларында билгеләнгән срокта гарантиянең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлүенә бәйле рәвештә принципалга карата гарантның регресс таләбен канәгатьләндерү буенча принципал йөкләмәләрен үтәүне тәмин итү бурычы барлыкка килә. Күрсәтелгән тәмин итүне биргәнче, муниципаль гарантияне үтәү рөхсәт ителми.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь дата белән яисә гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән билгеләнә.

9. Гарант бенефициарның алдан язма ризалыгыннан башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртەرгә хокуклы түгел.

10. Муниципаль гарантия буенча бенефициарның гарантка карата таләп хокуклары гарантның алдан язмага ризалыгыннан башка тапшырылырга (башка нигезләр буенча күчәргә) мөмкин түгел, яңа хужага (сатып алучыга) алар буенча принципал (эмитент) йөкләмәләрен үтәү муниципаль гарантия белән тәмин ителә торган облигацияләргә хокуклар күчүгә бәйле рәвештә күрсәтелгән таләп хокукларын кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырудан (күчү) тыш.

11. Муниципаль гарантия гарантиядә күрсәтелгән очрақларда һәм нигезләр буенча (шул исәптән әлеге статьяның 6 пунктының 14 бүлегендә күрсәтелгән төп йөкләмә шартлары гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәргән очракта), шулай ук әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115.3 статьясының 5 пунктында билгеләнгән бурычны принципал үтәмәгәндә Гарант тарафыннан кире алына.

12. Бенефициарның муниципаль гарантия буенча акча түләү турындагы таләбе (гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе) гарантка гарантиядә билгеләнгән очракта гына (гарантия очрагы килеп туганда) бирелергә мөмкин. Гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе гарантиядә билгеләнгән тәртиптә, гарантиядә күрсәтелгән документларны кушып, гарантка язмача тапшырылырга тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия һәм муниципаль гарантия бирү турында шартнамә белән билгеләнгән срогыннан алда, шул исәптән, принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмәләрен үтәү срогы килеп житкән дип исәпләнә торган вакыйгалар (шартлар) туган очракта гарантияне үтәү турында таләпләр куярга хокуклы түгел.

14. Гарант гарантия үтәлеше турында бенефициарның таләп кую турында принципалга хәбәр итәргә һәм принципалга таләпнең күчermәсен тапшырырга бурычлы.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срокта гарантияне үтәү турында бенефициар таләбен таләпнең һәм аңа кушып бирелгән документларның нигезлелеге һәм гарантия шартларына туры килү-килмәве предметы буларак күрсәтелгән таләпкә кушымта итеп бирелгән документлар белән бергә карарга тиеш.

16. Гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) гарантия шартларына туры килми дип таныла, һәм гарант бенефициарга түбәндәге очракларда аның таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантка гарантиянең бирелгән срогы (гарантиянең гамәлдә булу срогы) тәмамланганнан соң тапшырылган;

2) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантка гарантиядә билгеләнгән тәртипне бозып тапшырылган;

3) таләп һәм (яки) аңа кушып бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципалның принципал һәм (яки) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал йөкләмәләрен тиешенчә үтәүдән баш тарта;

5) әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясә Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 6 пунктында билгеләнгән очракта;

6) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

17. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очракта, гарант бенефициарга аның таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тартуы турында хәбәр итәргә бурычлы.

18. Гарант бенефициар таләбенә каршы принципал тәкъдим итәргә мөмкин булган каршылыklar белдерергә хокуклы. Гарант, принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да, әлеге каршылыklarга хокукын югалтмый.

19. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар нигезле һәм муниципаль гарантия шартларына туры

килә дип танылган очракта, гарант гарантия белән билгеләнгән вакытта гарантия буенча йөкләмәне үтәргә тиеш.

20. Гарантның бенефициар алдындагы муниципаль гарантиядә каралган бурычы принципалның гарантия белән тәмин ителгән срогы чыккан йөкләмәләре күләмендә, әмма гарантия суммасыннан да артмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар каршында гарантның бурычы туктатыла:

1) гарант тарафыннан бенефициарга гарантиядә билгеләнгән күләмдә акча түләү белән;

2) гарантиядә ул бирелгән билгеле бер вакыт (гарантиянең гамәлдә булу срогы) үткәннән соң;

3) принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан гарантия белән тәмин ителгән принципал йөкләмәләрен үтәү йә принципалның күрсәтелгән йөкләмәләре башка нигезләр буенча туктатылган очракта (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисә) судка бирелгән гарантия үтәлеше турында гарантка карата таләпләр булуга карамастан);

4) бенефициарның гарантка аны кире кайтару юлы белән гарантия буенча үз хокукларыннан баш тартуы һәм (яисә) бенефициарның гарантны гарантия буенча үз вазыйфаларыннан азат итү турында язма гаризасын бирү нәтижәсендә, мондый гарантия буенча бенефициарлар фактта булмаганда һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр булмаганда, принципал тарафыннан Россия Федерациясә Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантияне гарантка кире кайтару нәтижәсендә;

5) әгәр ангы тәмин итүгә гарантия бирелгән принципал йөкләмәсә билгеләнгән срокта барлыкка килмәсә;

6) төп йөкләмәне (шул исәптән, бенефициар гарантка һәм (яки) судка гарантияне үтәү турындагы гарантка таләп биргәннән соң, принципалны һәм (яки) бенефициарны бетерү белән бәйле рәвештә) туктату яисә аны гамәлдә булмаган алыш-биреш дип тану белән;

7) гарантия буенча бенефициарның гарантка карата таләп хокукларын, төп бурыч буенча хокук һәм (яки) бурычларны бенефициар башка нигезләр буенча гарантның алдан язма ризалыгыннан башка бүтән затка тапшырган яки икенче затка күчкән очракт (яңа хужага (сатып алучыга) алар буенча принципал (эмитент) йөкләмәләрен үтәү муниципаль гарантия белән тәмин ителә торган облигацияләргә хокуклар күчүгә бәйле рәвештә күрсәтелгән таләп хокукларын (хокук һәм бурычлар) кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырудан (күчү) тыш).

8) принципал тарафыннан төп бурыч буенча принципалга караган хокуклар һәм (яисә) бурычлар (долг) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка бүтән затка тапшырылган яисә башка нигезләр буенча икенче затка күчкән очракта;

9) , гарантиядә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләр буенча гарантияне кире алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

22. Гарантның аның буенча йөкләмәләре туктатылганнан соң бенефициарның гарантияне тотып калуы бенефициарда күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокуklar сакламый.
23. Муниципаль гарантияне туктату турында мәгълүм булган гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.
- Муниципаль гарантияне кире алу яисә туктатуга китерә торган хәлләр килеп чыгу турында мәгълүм булган Бенефициар һәм принципал бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.
24. Әгәр гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантка юл куелуга бәйле булса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак карала.
25. Әгәр гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китермәсә йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантка юл куелуга бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.
26. Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләрнең тулы күләмендә яисә нинди дә булса өлешендә үтәү өчен гарант тарафыннан түлөнгән акчалар регрессы тәртибендә Гарант тарафыннан алынган акчалар яисә гарантка бенефициарның принципалга Карата таләбе хокукын үтәү йөзеннән Гарант тарафыннан алына торган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.
27. Муниципаль гарантияләр белән тәмин ителгән кредитлар һәм заемнар максатчан булырга тиеш.
28. Муниципаль гарантия белән тәмин ителгән кредит (заем) акчаларыннан максатсыз файдалану факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турында килешүдә билгеләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия бирү турындагы килешүдә билгеләнгән җаваплылык тоталар.
29. Бенефициарлар билгесез затлар даирәсе булган йөкләмәләрне тәмин итүгә бирелә торган муниципаль гарантия үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.
30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләрне бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.
31. Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән әлегә Нигезләмә белән билгеләнә.

28 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр

1. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр дип жирлек исеменнән чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр таныла.
2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты булып жирлек Уставы белән муниципаль бурыч алулар башкару хокукына ия булган жирлек башкарма комитеты тора.
3. Жирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр төрләре һәм аларның эмиссиясе, һәм алар белән эш итү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

29 статья. Район бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертларның формалары.

Район бюджетыннан бюджетара трансфертлар түбәндәге формаларда бирелә: муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр; Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очракларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр; башка бюджетара трансфертлар.

Жирле бюджетлардан финанс ягынан тәмин итү чыганагы булып Татарстан Республикасы бюджетыннан субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнеше булган башка бюджетара трансфертлар тора торган бюджетара трансфертлар бирү максатлары, тәртибе һәм шартлары, Татарстан Республикасы законнары һәм (яисә) башка норматив хокукый актлары нигезендә кабул ителгән жирлек Советы карарлары белән билгеләнә.

30 статья. Татарстан Республикасы бюджетына жирлек бюджетыннан субсидияләр

1. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.
2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә жирлек бюджетында карала.

31 статья. Муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирлек бюджетыннан субсидияләр

1. Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләренә туры китереп кабул ителә торган жирлек Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле аһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен башкарганда барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.
2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләргә бирү максатлары һәм шартлары жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә муниципаль

берәмлекләренң башкарма комитетлары арасында төзелгән килешүләр белән билгеләнә.

32 статья. Жирлек бюджетыннан муниципаль берәмлекләр бюджетларына башка бюджетара трансфертлар

Жирлек Советының таләпләр нигезендә кабул ителә торган карарларында каралган очракта һәм тәртиптә Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Бюджет кодексы Татарстан Республикасы һәм аларга туры килә торган Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренң бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

33 статья. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр

1. Жирлек каршындагы акчалата йөкләмәләр буенча бурыч – бурычлы кеше жирлек каршындагы акчалата бурычлары нигезендә билгеле бер датага түләргә тиеш булган акчалар суммасы.
2. Жирлек каршында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр жирлек финанс активларын формалаштыра.
3. Жирлек каршында акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән төшерү һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, финанс-органы тарафыннан билгеләнә.
4. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) һәм мондый йөкләмәләрне үтәүне тәмин итә торган алыш-бирешләрне исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләпләрнең хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93. 2 статьясындагы 4 пунктында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93.2 статьясындагы 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.
5. Шартнамәдә башкача билгеләнмәгән очракта, жирлек алдында акчалата йөкләмәләр тиешле сумманы Район бюджетының бердәм счётына күчерү датасыннан алып үтәлгән булып санала.

II бүлек ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

34 статья. Жирлек бюджеты проектын төзү нигезләре

1. Жирлек бюджеты проектын төзү – жирлек башкарма комитетының аерым бер өстенлеге.

Бюджет проектын турыдан-туры жирлекнең финанс органы төзи.

Бюджет проектын төзү Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән муниципаль хокукый актлар нигезендә жирлекнең Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм вакытларда гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек бюджеты проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

- Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә юламасы нигезләмәләренә;

- Россия Федерациясенә милли үсеш максатларын һәм аларга ирешү буенча гавами хакимият органнары эшчәнлеге юнәлешләрен билгели торган документларга;

- жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразына;

- жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләренә;

- озак вакытлы чорга бюджет фаразына (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы үзгәрешләре проекты);

- муниципаль программаларга (муниципаль программалар проектларына), күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектларына.

3. Бюджет проектын вакытында һәм сыйфатлы төзү максатларында финанс органы башка финанс органнарыннан, шулай ук дәүләт хакимиятенә башка органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кирәкле белешмәләр алырга хокуклы.

35 статья. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы кимендә өч елга әзерләнә.

2. Жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә ел саен эшләнә. Жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы башкарма комитет тарафыннан жирлек Советына бюджет проектын кертү турында карар кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

3. Чираттагы финанс елына социаль-икътисади үсеш фаразы план чорының параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Социаль-икътисади үсеш фаразына аңлатма языында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән, фаразланган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

Жирлек бюджеты проектын төзү һәм карау барышында жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

36 статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

1. Бюджет керемнәре жирлек Советына жирлек бюджеты турында карар проекты кертелгән көнгә гамәлдә булган Россия Федерациясенең салымнар һәм җыемнар турындагы законнары һәм бюджет законнары, шулай ук Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек бюджетының салым булмаган керемнәрен билгели торган жирлек Советының муниципаль хокукый актлары шартларында жирлекнең социаль-иқтисади үсеш фаразлары нигезендә фаразлана.

2. Жирлек Советының салымнар һәм җыемнар турындагы норматив-хокукый актларына үзгәрешләр кертүне күздә тоты торган жирле бюджет турында карар проекты жирлек Советына кертелгән көннән соң кабул ителгән жирлек бюджетының керемнәре (чыгымнары) үзгәрүгә китерә торган жирлек Советының норматив хокукый актлары жирлек Советының әлеге норматив хокукый актларының чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан да соңга калмыйча үз көченә керүе турында нигезләмәне үз эченә алырга тиеш.

37 статья. Жирлекнең уртача сроклы финанс планы

1. Жирлекнең уртача сроклы финанс планы дигәндә, жирлек бюджетының төп параметрларын үз эченә алган документ аңлашыла.

Жирлек бюджеты проекты чираттагы финанс елына төзелә һәм раслана торган очракта, жирлек Башкарма комитеты жирлекнең уртача сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

2. Жирлекнең уртача сроклы финанс планы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләрен үтәп, жирлек Башкарма комитеты билгеләгән форма буенча һәм тәртиптә эшләнә.

Жирлекнең уртача сроклы финанс планы проекты Башкарма комитет тарафыннан раслана һәм жирлек Советына жирлек бюджеты проекты белән бер үк вакытта тапшырыла.

Жирлекнең уртача сроклы финанс планы күрсәткечләре һәм жирлек бюджеты проектының төп күрсәткечләре бер-берсенә туры килергә тиеш.

3. Жирлекнең расланган уртача сроклы финанс планында түбәндәге параметрлар булырга тиеш:

бюджет керемнәренең һәм чыгымнарының фаразлана торган гомуми күләме; бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре, бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләре күләмнәре йә бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләре күләмнәре;

муниципаль берәмлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә дотацияләрне чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль берәмлекләр арасында бүлү;

салым керемнәреннән жирле бюджетларга чигерүләрнең жирлек Советының хокукый актларында билгеләнә торган (билгеләнергә тиешле) нормативлары; бюджет кытлыгы (профициту);

чираттагы финанс елыннан соң һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль бурычның югары чиге.

Башкарма комитет тарафыннан җирлекнең уртача сроклы финанс планының өстәмә күрсәткечләрән раслау каралырга мөмкин.

4. Җирлекнең уртача сроклы финанс планы күрсәткечләре индикатив характерда була һәм чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлекнең уртача сроклы финанс планын эшлэгәндә һәм раслаганда үзгәртелергә мөмкин.

5. Җирлекнең уртача сроклы финанс планы план чорына күрсәтелгән планның параметрларын т.параметрларны өстәү юлы белән эшләнә.

Җирлекнең уртача сроклы финанс планы проектына аңлатма язуында уртача сроклы финанс планы параметрларын нигезләү, шул исәптән, планлаштырылган үзгәрешләрнең сәбәпләрән күрсәтеп, аларны элек хупланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

38 статья. Бюджет ассигнованиеләрән планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрән планлаштыру җирлекнең финанс органы тарафыннан гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләргә үтәүгә аерым билгеләнә торган тәртиптә һәм методика нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет һәм автоном учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрән планлаштыру чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль йөкләмәне, шулай ук аның хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында үтәлешен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

39 статья. Салым чыгымнары исемлеге һәм бәйләү

1. Җирлекнең салым чыгымнары Исемлеге муниципаль программалар, шулай ук муниципаль программаларга карамаган эшчәнлек юнәлешләре буенча җирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә төзелә.

2. Җирлекнең салым чыгымнарын бәйләү, Россия Федерациясә Хөкүмәтгә билгеләгән гомуми таләпләргә үтәп, ел саен җирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

3. Күрсәтелгән бәйләү нәтижеләргә җирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләргә формалаштырганда, шулай ук муниципаль программаларны гамәлгә ашыруның нәтижеләлеген бәйләгәндә исәпкә алына.

40 статья. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар җирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны тормышка ашыру сроклары җирлек башкарма комитеты тарафыннан ул билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны эшләү, әлеге программаларны формалаштыру һәм тормышка ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе җирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукий акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме авыл җирлеге башкарма комитеты билгеләгән муниципаль программалар исемлеге һәм структурасы нигезендә бюджет чыгымнарының һәр программага туры килә торган максатчан статьясы буенча бюджет турында карар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашыруга тәҗдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элегрәк расланган җирлек Башкарма комитеты билгеләгән срокларда расланырга тиеш.

Муниципаль программалар бюджет турындагы карар белән аның үз көченә керткән көненнән ике айдан да соңга калмыйча туры китерелергә тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны тормышка ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләүне үткөрү тәртибе һәм аның критерийлары җирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтиҗәләре буенча җирлек Башкарма комитеты тарафыннан чираттагы финанс елыннан башлап элек расланган муниципаль программаны туктату яисә үзгәртү, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегенә турында карар кабул ителергә мөмкин.

41 статья. Җирлек бюджет проектын төзү тәртибе һәм сроклары

1. Җирлек бюджеты проектын төзү тәртибе һәм сроклары, бюджет законнарында һәм җирлек Советының муниципаль хокукий актларында билгеләнгән таләпләргә үтәп, җирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

2. Җирлек бюджеты проекты муниципаль хокукий актта билгеләнгән тәртиптә гавами тыңлауларда каралырга тиеш.

III бүлек БЮДЖЕТ ТУРЫНДАГЫ КАРАР ПРОЕКТЫН КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

42 статья. Бюджетны карау һәм раслау нигезләре

1. Җирлек бюджеты турындагы карарда бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренен гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициту (профициту), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законнары, җирлек Советының муниципаль хокукий актлары (бюджет турында карарлардан тыш) белән билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.

2. Бюджет турындагы карар белән түбәндәгеләр раслана:

- бюджет керемнәренен баш администраторлары исемлеге;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;
- бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемчәләре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча йә чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча һәм (яисә) максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча, шулай ук тиешенчә Россия Федерациясә Бюджет Кодексында, жирлек Советы карары белән билгеләнгән очракларда бюджетлар чыгымнары классификациясә бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча да чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бүлү;
- чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;
- гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме;
- Чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларына башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;
- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет расланган очракта план чорының беренче елына шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 2,5 проценты күләмендә (Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган максатчан билгеләнеше булган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 5 проценты күләмендә (Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган максатчан билгеләнеше булган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);
- чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнары кытлыгын финанслау чыганаклары;
- чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яки) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге, муниципаль гарантияләре буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп;
- жирлек бюджетының Россия Федерациясә Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, жирлек советының хокукый актлары белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

3. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты расланган бюджетның план чоры параметрларын үзгәртү һәм аларга жирлек бюджеты проектының план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Жирлек бюджетының план чоры параметрларын үзгәртү жирлек Советының муниципаль хокукый акты нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнар дигәндә бюджет чыгымнарының ведомство структурасында план чорында бүлекләр, бүлекчәләр, максатчан статьялар һәм чыгымнар төрләре буенча бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

5. Шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнар дигәндә бюджетлар чыгымнары классификациясе нигезендә план чорында бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

43 статья. Бюджеты проекты белән бер үк вакытта төзелә торган документлар һәм материаллар

Жирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта жирлек Советына түбәндәгеләр тапшырыла:

- жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-иқтисади үсешенң якынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль-иқтисади үсешенң көтелгән нәтижәләре;
- жирлекнең социаль-иқтисади үсеше фаразы;
- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек берләштерелгән бюджетының төп характеристикалары (бюджет керемнәренң гомуми күләме, чыгымнарының, дефицитның (профицитның) гомуми күләме) фаразлары;
- жирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;
- бюджетара трансфертларны бүлү методикалары (методикалар проектлары) һәм исәп-хисаплары;
- чираттагы финанс елыннан соң һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның югары чиге;
- агымдагы финанс елына бюджетының көтелгән үтәлешен бәяләү;
- күрсәтелгән бюджет сметаларына карата жирлек Советы, жирлек Ревизия комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән, жирлек Башкарма комитеты белән фикер каршылыклары килеп чыккан очракта бирелә торган әлеге органнарның бюджет сметалары проектлары;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка документлар һәм материаллар.

Муниципаль программалар һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү бюджет турында карар белән расланган очракта, бюджет турындагы карар проектына муниципаль программалар паспортлары тапшырыла.

Бюджет турында карар проектында бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән кушымта булмаган очракта, бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән кушымта бюджет турында карар проектына аңлатма язуына кушымталар составына кертелә.

44 статья. Бюджет турындагы карар проектын жирлек Советына кертү

1. Жирлек башкарма комитеты бюджет турындагы карар проектын 15 ноябрьдөн дө соңга калмыйча жирлек Советына карауга кертө.
 2. Жирлек Советының чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченө керө торган жирле салымнар турындагы муниципаль хокукый актларга үзгәрешләр кертү турындагы карарлары, жирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрөн жайга сала торган, жирлек бюджеты керемнәрөн үзгөртүгө китерө торган карарлары Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар проектын жирлек Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән срокларда жирлек Советына кертелгән көнгө кадәр кабул ителергә тиеш.
 3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карар проектын расланган план чоры бюджеты күрсәткечләрөн төгәлләштерү һәм төзелө торган бюджетның план чорының икенче елы күрсәткечләрөн раслау күздө тотыла.
- Агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарның план чорына караган өлөшөндөгө нигезләмәләре 47 статьяның 3 пункты нигезендө үз көчләрөн югалткан дип танылган очракта, чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проектын чираттагы финанс елы һәм төзелө торган бюджетның план чоры күрсәткечләрөн раслауны күздө тотат.

45 статья. Бюджет турындагы карар проектын жирлек Советы тарафыннан карау

1. Жирлек бюджеты турындагы карар проектын жирлек Советына керткән көннөн алып 3 эш көне эчендө жирлек башлыгы аны, экспертиза үткөрү өчен, районның Контроль-хисап палатасына жиберө.
- Бюджет турында карар проектын хакындагы баяләмә, әлегө проектын житешсизлекләрөн күрсөтөп, алар ачылган очракта, 5 эш көне дәвамында әзерлөнө.
- Баяләмә жирлек Советы депутатлары тарафыннан жирлек бюджеты турындагы карар проектын төзөтмөлөр әзерлөгөндө иһәпкә алына.
2. Бюджет турында кертелгән карар проектын, шулай ук районның Контроль-хисап палатасы баяләмәсө карауга жирлек Советының даими комиссиясенә, шулай ук жирлек Советы депутатларына жиберелө.
 3. Жирлек бюджеты турындагы карар проектын барлык кирәккө документлар һәм материаллар белән бергә жирлек Башкарма комитеты тарафыннан жирлек Советына эһлөп бетерүгә кергән көннөн алып өч эш көне эчендө тапшырылырга тиеш.
 4. Жирлек бюджеты турындагы карар проектын жибергәннөн соң бер атна эчендө жирлек Советы жирлек бюджеты турындагы карар проектын беренче укылышта карый.

Беренче укылыш предметы булып жирлек бюджеты турындагы карар проектының төп параметрларын хуплау тора.

Жирлек бюджеты турындагы карар проекты буенча беренче укылыш үткәрелгәннән соң, ике атна эчендә гавами тыңлаулар уздырыла.

5. Икенче укылышта жирлек бюджеты турындагы карар проекты тулысынча кабул ителә.

Жирлек бюджеты турындагы карар проекты буенча килешенмәгән сораулар килеп туган очракта, жирлек Советы рәйсе карары белән тигез санда жирлек Башкарма комитеты һәм жирлек Советы вәкилләре кәргән килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин.

Килештерү комиссиясе бәхәсле мәсьәләләргә беренче һәм икенче укылышлар арасындагы чорда карый.

6. Жирлек бюджеты турында кабул ителгән карар кабул ителгән көннән алып өч көн эчендә имзалана һәм жирлек Уставында билгеләнгән тәртиптә халыкка җиткерелә.

Жирлек бюджеты турындагы карар, аңа имза салынганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча, билгеләнгән тәртиптә рәсми рәвештә бастырып чыгарылырга тиеш.

46 статья. Бюджет турында карарны раслау сроклары һәм бюджет турында карар проектын вакытында кабул итмәү нәтиҗәләре

1. Бюджет турындагы карар жирлек Советы тарафыннан каралырга, расланырга һәм чираттагы финанс елы башланганчы имзаланырга тиеш.

Жирлекнең жирле үзидарә органнары бюджет турындагы карарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм бастырып чыгаруны тәмин итү буенча үз компетенцияләре чикләрендә мөмкин булган барлык чараларны күрергә тиеш.

Район бюджеты турындагы карар, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яисә) жирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

2. Бюджет турындагы карар финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексы билгеләгән кысаларда бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

47 статья. Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү

1. Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү турындагы карар проекты жирлек Советы тарафыннан әлеге Нигезләмәнең 45 статьясында каралган тәртиптә һәм әлеге статьяда билгеләнгән үзенчәлекләргә исәпкә алып карала.

nd=439315431&prevdoc=439315431&poin

3. Жирлекнең агымдагы финанс елында социаль-икътисадый үсешенең көтелә торган йомгаклары нигезендә жирлек бюджеты кеременең агымдагы финанс елына фаразлана торган гомуми күләме күрсәтелгән керемнәрнең агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетында каралган күләме белән чагыштырганда 15 проценттан артыкка кимегән очракта яисә Кукмара муниципаль районы бюджетына, Татарстан Республикасы бюджетына план чорына кагылышлы нигезләмәләрнең үз көчләрен югалтуын тануны күздә тотат торган үзгәрешләр кертелгән очракта, жирлек бюджетының план чорына караган өлешендәге нигезләмәләре үз көчләрен югалткан дип танылырга мөмкин.

48 статья. Бюджет үтәлеше нигезләре

- 49 статья. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлеше:**

- жирлек бюджетына агымдагы финанс елында гамәлдә булган бюджет законнары, бюджет турындагы карар һәм Татарстан Республикасының башка законнары һәм бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән нормативлар буенча бүленә торган салымнарны, җыемнарны һәм башка керемнәрне бүлүдән Федераль казначылык органнары счотларыннан һәм жирлек бюджетына бүтән кертемнәрдән керемнәр бюджетының бердәм счетына күчерү;

- артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түлөнгән яки артык алынган суммаларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган

өчен процент суммаларын һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару;

- Россия Федерациясенең Салымнар һәм җыемнар турындагы законнары нигезендә артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларны исәпкә алу;

- җирлек бюджеты керемнәре администраторы тарафыннан җирлек бюджетына түләүләрне төгәлләштерү.

50 статья. Жирле бюджетның чыгымнар буенча үтәлеше

1. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше түбәндәгеләрне күздә тоту:

- бюджет йөкләмәләрен кабул итү;

- акча йөкләмәләрен раслау;

- акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләү;

- акча йөкләмәләренең үтәлешен раслау.

Бюджет акчаларын алучы бюджет йөкләмәләрен аңа җиткерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә кабул итә.

Бюджет акчаларын алучы бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм элек кабул ителгән бюджет йөкләмәләренә физик һәм юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр белән муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр төзү юлы белән яисә закон нигезендә башка хокукий акт, килешү нигезендә үзгәрешләр кертә.

2. Бюджет акчаларын алучы бюджет акчалары исәбеннән түләү һәм аларны түләүне санкцияләү өчен кирәкле башка документлар нигезендә акча йөкләмәләрен түләү бурычын раслый.

3. Акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләү җирлекнең финанс органы тарафыннан бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә билгеләнгән акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләү тәртибендә каралган документлар булмавын тикшергәннән соң рәхсәт язуы (акцепт) рәвешендә гамәлгә ашырыла.

Акчалата йөкләмәләрне түләү (гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрдән тыш) бюджет акчаларын алучыга җиткерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә гамәлгә ашырыла.

4. Акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау физик һәм юридик затлар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары файдасына бюджетның бердәм счетыннан акча күчерүне раслый торган түләү документлары, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләрен үтәү буенча акчалата булмаган операцияләр уздыруны раслый торган башка документларны тикшерү нигезендә гамәлгә ашырыла.

51 статья. Бюджетара трансфертлар

Жирлек бюджетыннан түбәндәге рәвешләрдә бюджетара трансфертлар бүленергә һәм (яисә) җирлек бюджетына бирелергә мөмкин:

Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 133 һәм 140 статьяларында билгеләнгән очракларда шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына муниципаль районнар бюджетларыннан субвенция;

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 142.2 статьясында билгеләнгән очракларда Россия Федерациясе субъектлары бюджетларына субсидияләр; жирлекнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә Кукмара муниципаль районы бюджетыннан дотацияләр; муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр; башка бюджетара трансфертлар.

52 статья. Агымдагы финанс елы тәмамлану

1. Жирлек бюджетын үтәү буенча операцияләр, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындагы 2 пунктнда күрсәтелгән операцияләрдән тыш, 31 декабрьдә тәмамлана.

Агымдагы финанс елында жирлек бюджетын үтәү буенча операцияләргә төгәлләү Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә жирлекнең финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елындагы финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көчен югалта.

3. Жирлек бюджетының бердәм счётында булмаган бюджет акчаларының бюджет акчаларын алучылар тарафыннан кулланылмаган калдыклары агымдагы финанс елының соңгы ике эш көненнән дә соңга калмыйча жирлек бюджетының бердәм счётына бюджет акчаларын алучылар тарафыннан күчерелергә тиеш.

4. Агымдагы финанс елында кулланылмаган, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар алар бирелгән бюджет кеременә кире кайтарылырга тиеш.

Бюджет акчаларының баш администраторының субсидияләр рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар һәм максатчан билгеләнештәге бүтән бюджетара трансфертлар формасында алынган, агымдагы финанс елында файдаланылмаган бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турында карары нигезендә күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калдыкларыннан артмаган күләмдә акчалар чираттагы финанс елында алар элек бирелгән бюджет кеременә, күрсәтелгән бюджетара трансфертларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын финанс белән тәмин итү өчен кире кайтарылырга мөмкин.

Максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларның файдаланылмаган калдыгы тиешле бюджет кеременә күчерелмәгән очракта, күрсәтелгән акчалар, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан

билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәп, финанс органы тарафыннан билгеләнә торган тәртиптә, алар бирелгән бюджет керемәнә алынырга тиеш.

V бүлек БЮДЖЕТ ХИСАБЫН ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРҮ, КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ НИГЕЗЛӘРЕ

53 статья. Бюджетны исәпкә алу һәм хисап нигезләре

1. Бюджет хисабы үз эченә түбәндәгеләрне ала:
 - 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
 - 2) бюджет үтәлеше балансы;
 - 3) эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;
 - 4) акча хәрәкәте турында хисап;
 - 5) аңлатма язуы.
2. Бюджет үтәлеше турындагы хисапта Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча бюджет үтәлеше турындагы белешмәләрне үз эченә ала.

Бюджет үтәлеше балансы жирлек финанс һәм финанс булмаган активлары, хисап чорының беренче һәм соңгы көненә бюджет исәбе счетлары планы буенча йөкләмәләр турында мәгълүматларны үз эченә ала.

Эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисабы хисап чорында эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында мәгълүматны үз эченә ала һәм дәүләт идарә секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча төзелә.

Акчалар хәрәкәте турындагы хисап дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча бюджетлар акчалары белән операцияләрне чагылдыра.

Аңлатма язуында бюджет үтәлеше турында Россия Федерациясе Финанс министрлыгының норматив хокукый актларында билгеләнгән мәгълүматны ачуга таләпләр нигезендә бюджет үтәлеше турында хисапта бирелгән мәгълүматны тулыландыра торган мәгълүмат була.
3. Жирлекнең бюджет хисабы бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының бюджет хисабы нигезендә финанс органы тарафыннан төзелә.
4. Жирлекнең бюджет хисабы еллык була. Жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап квартал саен була.
5. Жирлекнең бюджет хисабы жирлекнең финанс органы тарафыннан жирлекнең Башкарма комитетына тапшырыла.

Агымдагы елның беренче кварталы, ярты еллыгы һәм тугыз ае өчен жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм жирлек Советына һәм районның Контроль-хисап палатасына жиберелә.

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

54 статья. Жирлек бюджетты үтөлөшө турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Жирлек бюджетты үтөлөшө турында еллык хисап, жирлек Советында аны караганчы, бюджет средстволары баш администраторының бюджет хисабын тышкы тикшерүне һәм жирлек бюджетты үтөлөшө турында еллык хисапка бөяләмә әзерләүне үз эченә ала торган тышкы тикшерү узарга тиеш.
2. Жирлек бюджетты үтөлөшө турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәп һәм федераль законнарда билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, жирлек Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән тәртиптә Район Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.
3. Жирлек Башкарма комитеты, агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча, аңа бөяләмә әзерләү өчен, жирлек бюджетты үтөлөшө турында хисап бирә. Жирлек бюджетты үтөлөшө турында еллык хисапка бөяләмә әзерләү бер айдан да артмаган срокта башкарыла. Бюджет үтөлөшө турындагы хисапка бөяләмә бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисабына тышкы тикшерү күрсәткечләрен исәпкә алып әзерләнә.
4. Жирлек бюджетты үтөлөшө турындагы еллык хисапка бөяләмә районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан тапшырыла һәм бер үк вакытта жирлек башкарма комитетына жибәрелә.

55 статья. Жирлек бюджетты үтөлөшө турында хисапны жирлек Советына тапшыру

1. Бюджет үтөлөшө турындагы еллык хисап жирлек Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.
2. Бюджет үтөлөшө турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта аңа бюджет үтөлөшөнә һәм бюджет хисабына анализ ясалган аңлатма язуы һәм муниципаль биремнең үтөлөшө һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның башка нәтижәләре турында белешмәләр, бюджет үтөлөшө турында карар проекты, бюджет үтөлөшө турында башка бюджет хисабы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.
3. Жирлек Советы утырышында жирлек башлыгының (вәкаләтле затның) жирлек бюджетының үтөлөшө турындагы доклады тыңлана.
4. Жирлек бюджетты үтөлөшө турындагы хисапны тикшерү һәм карау йомгаклары буенча жирлек Советы жирлек бюджетты үтөлөшө турындагы хисапны раслау һәм жирлек Советы тарафыннан тиешле карар кабул итү яисә жирлек бюджетты үтөлөшө турындагы хисапны кире кагу турында карар кабул итә.
5. Жирлек Советы тарафыннан жирлек бюджетты үтөлөшө турындагы карарны кире кагу очрагында, ул мәгълүматларны дәрәс булмаган яки тулы булмаган

чагылдыру фактларын бетерү һәм бер айдан да артмаган срокта кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

56 статья. Жирлек бюджеты үтөлөшө турында карар

Жирлек бюджеты үтөлөшө турындагы карар белән хисап финанс елы өчен жирлек бюджеты үтөлөшө турында жирлек бюджеты керемнәрен, чыгымнарының һәм дефицитының (профицит) гомуми күләме күрсәтелгән хисап раслана.

Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтөлөшө турындагы карарга аерым кушымталар белән түбөндөгө күрсәткечләр раслана:

- бюджет керемнәрен классификацияләү кодлары буенча бюджет керемнәре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары күрсәткечләр;

- бюджет чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы күрсәткечләр;

Жирлек бюджеты үтөлөшө турындагы карар белән шулай ук жирлек Советының муниципаль хокукый актларында жирлек бюджеты үтөлөшө турында Карар кабул итү өчен билгеләнгән башка күрсәткечләр дә раслана.

VI бүлек МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЕ

57 статья. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар

1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган хокукый актларның, физик затларга жирлек бюджетыннан башка түлөөлөр буенча гавами норматив йөкләмәләрен һәм йөкләмәләрен билгели торган хокукый актларның нигезләмәләрен үтәүне, шулай ук муниципаль контрактларның, жирлек бюджетыннан акчалар бирү турындагы шартнамәләрен (килешүләрен) шартларын үтәүне тәмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Жирлек башкарма комитеты тарафыннан эчке муниципаль финанс контроле.

4. Алдан контроль жирлек бюджетын үтәү процессында бюджет хокук бозуларын кисәтү һәм булдырмау максатларында башкарыла.

5. Алга таба контроль жирлек бюджетын үтәүнең законлылыгын, исәпкә алуның һәм хисаплылыкның дөреслеген билгеләү максатларында аның үтөлөшө нәтижәләре буенча гамәлгә ашырыла.

58 статья. Бюджет хокук бозулары өчен жаваплылык

Бюджет хокук бозулары өчен жаваплылык Россия Федерациясе бюджет законнарында билгеләнгән нигезләр буенча һәм тәртиптә башлана.